

Representantforslag 15 S

(2015–2016)

fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Torgeir Knag Fylkesnes

Dokument 8:15 S (2015–2016)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Torgeir Knag Fylkesnes om nødvendige regelendringer og tiltak for å sikre flere minoritetsspråklige formell utdanning og arbeid raskt

Til Stortinget

Bakgrunn

Det er behov for å bruke både tiden og pengene mer effektivt når flyktninger skal integreres, få opplæring og utdanning i Norge. Nødvendig fleksibilitet i hele systemet som har ansvar for integrering, utdanning og arbeid, må til. I tillegg er det nødvendig å se på endringer i bosettingsordningen. Integreringsprogrammet må gjøres mer fleksibelt og må kunne benyttes til å gi formell kompetanse og forlenges når det er en del av et fastlagt løp. Språkopplæring og arbeid må kobles sammen så flyktningene oppnår bedre og mer formell kompetanse raskere. Det er også behov for å tilpasse ulike utdanningsløp gjennom vekslingsmodellen eller andre tilpasninger, slik at de kan rettes mer direkte mot behov i kommunesektoren eller i annet lokalt arbeidsliv. Det vil gi flere mulighet til fullført løp, mer praktisk opplæring og bedre språkopplæring som en del av det formelle opplæringsløpet.

Flere steder i landet er det nå satt i gang fireårige løp for helsefagarbeidere. Det er slike forsøk i Sogn og Fjordane. Nå er det startet opp på Røros der utdanningstilbudet Helsefag for minoritetsspråklige bygger på tilsvarende opplegg som det Trondheim kommune og Sør-Trøndelag fylkeskommune tilbyr. Bakgrunnen er de problemene som mange asylsøkere/flyktninger har med å få seg utdanning og arbeid.

Mange har ikke gode nok språkkunnskaper til å få fullt utbytte av det ordinære skoletilbudet. Samtidig har mange for dårlige norskkunnskaper til å kunne få arbeid.

Elevene som benytter tilbudet, er elever med og uten voksenrett. Voksenrett vil si at fylkeskommunen skal gi vedkommende et opplæringstilbud på videregående skoles nivå. Generelt er det vanskelig å etablere egne opplæringstilbud for denne gruppa på mindre steder, men det har latt seg gjøre ved stor lokal innsats og evne til å kombinere krefter med nye måter å arbeide på.

Målsettingen for det nystartede opplegget på Røros er:

- kvalifisere fremmedspråklige voksne slik at de kan forsørge seg og familien og få fast jobb
- dekke regionens behov for flere helsefagarbeidere i åra framover
- gi fremmedspråklige voksne en arena hvor de kan lære seg norsk ved å koble sammen teori og praksis

Elevene skal i løpet av fire år gjennomføre videregående utdanning med samme fag- og timefordeling som ordinære elever. Det vanlige utdanningsløpet er to år på skole og to år som lærling. Disse elevene får opplæringen organisert på en alternativ måte: to dager undervisning og tre dager praksis i kommunehelsetjenesten. Etter fire år vil de ha gjennomgått samme teori som ordinære elever og hatt like lang tid i lære som ordinære lærlinger. Utdanningen avsluttes med fagprøve. Kommunene i regionen stiller med praksisplasser og etter hvert læreplasser.

Tilbudet er finansiert med midler fra flere offentlige institusjoner:

- Fylkeskommunene Sør-Trøndelag og Hedmark (midler til opplæring, oppstart)
- fylkesmannen i Sør-Trøndelag (midler til opplæring, veiledning i praksis, koordinering)
- egeninnsats fra medvirkende kommuner og andre samarbeidspartnere
- Nav følger opp den enkelte deltaker.

For å få på plass tilbudet har Røros kommune samarbeidet med sine avdelinger i helse- og sosial-etaten, voksenopplæringa, flyktingtjenesten samt regionrådet, Nav Røros og Røros videregående skole/Røros Ressurs. Grunnen til at de har fått dette til, er ildsjeler som står på og finner løsninger på tvers, og at voksenopplæringa i Røros kommune og flyktingtjenesten er lokalisert til Røros videregående skole. De har hver for seg trukket på sine nettverk og fått til å rekruttere deltakere, få praksisplasser med veiledere og sikre finansiering og drift framover.

Arbeidet har òg vært forankra både politisk og administrativt på rådmannsnivå.

I Gloppen kommune har de lenge hatt et tilsvarende opplæringstilbud. Det har vist seg vellykket i praksis, og der er elever nå i ferd med å fullføre. De melder om at det er et stort behov for å endre statlige regler innenfor Navs ansvarsområde for å kunne fortsette med den vellykkede ordningen.

Til NRK Sogn og Fjordane sier Tore Thorsnes, som er leder for Nav i Sogn og Fjordane, at flere kommuner nå ønsker å få til slik utdanning for flyktinger. Han mener erfaringene fra Gloppen har vært en suksess, men at regelverket gjør det for vanskelig.

Til NRK uttaler han:

«– Vi såg at dette kom til å bli vanskeleg å få til, og difor har vi meldt tilbake til direktoratet og departementet behovet for eit meir fleksibelt regelverk i

forhold til å hjelpe til med finansieringa av denne typen tiltak.»

Det er viktig å få på plass nødvendig fleksibilitet i regelverket både når det gjelder integreringsprogrammet, utdanningen, Navs ulike ordninger og voksenopplæringa slik at denne måten å gi utdanning på blir brukt i langt større omfang enn i dag og blir en mulighet i hele landet.

Det er et stort behov for helsefagarbeidere framover, derfor er dette en utdanning som det er best å starte med, men det må også legges til rette for at andre utdanningsløp kan følge samme modell og til at det kan bli en del av integreringsprogrammet. Det viktige er at flyktinger og minoritetsspråklige kan få en langt mer tilpasset og funksjonell bruk av det opplæringstilbudet de har krav på, slik at språkopplæringene bli bedre, opplæring gir formell kompetanse og at koblingen til lokalt arbeidsliv etableres under opplæringene.

Det kan også være behov for noe statlig tilskudd for å kunne etablere dette i nødvendig omfang raskt nok.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen foreslå nødvendige regelendringer og tiltak for å sikre at minoritetsspråklige får mulighet til å kombinere ulike ordninger språkopplæring, introduksjonsordning og andre ordninger med formell utdanning og arbeide – etter modell fra forsøkene med opplæringstilbud for helsefagarbeidere i Røros og Gloppen kommuner.

17. november 2015